

ความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทย

พันตำรวจโทวิชาชี เชื้อเพชร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์บัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-564-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019036 i17450073

THE FAILURES OF POLITICAL PARTIES

Pol.Lt. Col. ABHIJATI JUATHES

**ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

ISBN 974-582-564-6

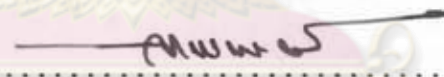
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทย
โดย พ.ศ.ท.อภิชาติ เชื้อเทศ
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ

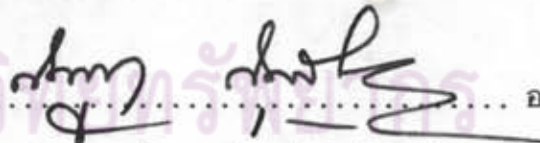

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิเศษ สุจริตนารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว)

ศูนย์วิทยานิพนธ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อภิชาติ เชื้อเทศ ..พ.ศ.ค. : ความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทย (THE FAILURES OF POLITICAL PARTIES) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สมบุญ สุขสำราญ, 148 หน้า.
ISBN 974-582-564-6

วัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่องความล้มเหลวของการเมืองไทย เพื่อที่จะให้ทราบถึงสาเหตุของความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทยว่ามีผลมาจากปัจจัยใดบ้าง โดยศึกษาถึงปัจจัยปัญหาภายในพรรคการเมืองเอง และศึกษาปัจจัยภายนอกพรรคการเมือง โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พรรคการเมืองไทยกำเนิดขึ้นเนื่องมาจากการยึดถือด้วยบุคคลมากกว่าหลักการของพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองไทยขาดวิวัฒนาการ เมื่อตัวผู้นำพรรคหมดอำนาจพรรคการเมืองนั้นก็ล้มไปด้วย การย้ายพรรคของสมาชิกสภาผู้แทนบ่อย ๆ ทำให้พรรคการเมืองไทยขาดความมั่นคง ปัญหาด้านการจัดหาเงินทุนมาบริหารพรรค การจัดองค์การแบบรวมศูนย์อำนาจ เข้าสู่ส่วนกลาง ทำให้พรรคการเมืองไม่ได้เป็นพรรคมวลชน และพรรคการเมืองไทยยังขาดสาขาพรรค พรรคประชาธิปไตยเป็นพรรคเดียวที่มีสาขาพรรคถึง 152 สาขา นอกจากนี้ปัจจัยสถานการณ์ทางการเมืองภายนอกคือ การปฏิวัติและรัฐประหารทั้งที่สำเร็จและล้มเหลวถึง 17 ครั้ง ที่ผ่านมา ถ้าการทำรัฐประหารสำเร็จผู้ทำรัฐประหารก็จะทำการยุบเลิกพรรคการเมืองและหามาตรการในการทำลายล้างพรรคการเมือง พรรคการเมืองจึงเป็นสถาบันการเมืองที่ประสบกับความล้มเหลวทางการเมืองอีกสถาบันหนึ่ง ระบบประชาธิปไตยจะพัฒนาก้าวหน้าถ้าสถาบันพรรคการเมืองไทยมีความเข้มแข็ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... การปกครอง
สาขาวิชา ..... การปกครอง
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

#C331643 : MAJOR DEPARTMENT OF GOVERNMENT
 KEYWORD: FAILURES / POLITICAL / PARTIES
 ABHIJATI JUATHES, POL. LT. COL. : THE FAILURES OF POLITIGAL PARTIES.
 THESIS ADVISOR : PROF. SOMBOON SUKSAMRAN, Ph.D. 148 pp.
 ISBN 974-582-564-6

The purpose of the study is to investigate causes for the failure of Thai political parties. The study focuses on the factors that exist within the parties as well as the external factors.

Research shows us that political parties formed in Thailand are based on the importance of personality of the leader rather than the rules and the regulations set by the party itself. This limits the growth of the political party in all aspects and the credibility of the political party is always at stake. Once the importance of the single personality is finished, many small factions within the party join other alternative parties to survive, thus leading to the failure of the political parties in Thailand. These are the factors that makes the Thai political parties unstable and are unable to find intellectuals to administrate them. Problems of financing funds to administrate the party, the unequal distribution of powers held by a few makes us unable to call the political parties in Thailand a mass party and moreover lack branches throughout the country. The only party in Thailand that has 152 branches throughout this kingdom is the Democrat Party. The Extemal Problem is the fact of the amounts of successful and unsuccessful coupes taken place to topple the goverment is 17 times. If the coup political parties an institution of failure in this political system. The growth of Democracy can only be achieved if the roots of the political parties in Thailand are strong and stable.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา การปกครอง
 สาขาวิชา การปกครอง
 ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต น.น.น.
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องพรรคการเมืองของไทยนั้นเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะพรรคการเมือง เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย พรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นตัวกลางที่สำคัญระหว่างรัฐบาลกับประชาชน พรรคการเมืองยังมีหน้าที่กระตุ้นเตือนประชาชนให้มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทำหน้าที่เลือกสรรผู้สมัคร เข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง การหาเสียง เลือกตั้ง

สำหรับพรรคการเมืองไทยยังพัฒนาไปไม่ได้เท่าที่ควร เพราะพรรคการเมืองไทยนั้น มีการพัฒนาเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง มีการหยุดชะงักหลายครั้งหลายคราในช่วงที่มีการปฏิวัติรัฐประหารและพรรคการเมืองไทยไม่ได้เกิดขึ้นตามอุดมคติของพรรคการเมืองในต่างประเทศ การมารวมตัวกันของสมาชิกพรรคการเมืองไทยนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่าง เกี่ยวกันคือการเป็นรัฐบาล เพราะฉะนั้นนักการเมืองไทยจะหาทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง และทำหน้าที่เป็นรัฐบาลเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทน และพรรคการเมืองไทยนั้นเป็นระบบหลายพรรค มีพรรคเล็กพรรคน้อยเกิดขึ้นใหม่อยู่เรื่อย ๆ ทำให้ไม่สามารถรวมเสียงข้างมากได้ รัฐบาลจึงมักเป็นรัฐบาลผสมที่ไม่มีเสถียรภาพ และพรรคการเมืองไทยยังอยู่ในขั้นของการพัฒนาการของการเป็นประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของพรรคการเมืองไทยนี้ถ้ามีส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาศึกษาขอมอบความดีนี้ให้แก่ ศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ สุขสำราญ ผู้ประสิทธิประสาทความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า นอกจากนี้ต้องกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิทวัส สุจริตนารักษ์และรองศาสตราจารย์ ดร. พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้ร่วมเป็นประธานและกรรมการในการสอบให้แก่ข้าพเจ้าในครั้งนี้ด้วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตและข้อจำกัดในการศึกษา.....	8
สมมุติฐานในการศึกษา.....	8
แนวความคิดทางทฤษฎี.....	8
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวความคิดทางทฤษฎี.....	11
ความหมายและบทบาทของพรรคการเมือง.....	11
การจัดองค์กรของพรรคการเมืองไทย.....	24
พรรคการเมืองและการพัฒนาการเมืองไทย.....	37
3. ความเป็นมาของพรรคการเมืองไทย.....	46
4. การวิเคราะห์ความล้มเหลวของพรรคการเมืองไทย.....	90
การพิสูจน์สมมุติฐานที่ 1.....	90
การยุบเลิกพรรคการเมือง.....	90
การพิสูจน์สมมุติฐานที่ 2.....	98
การย้ายพรรคของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	106
การพิสูจน์สมมุติฐานที่ 3.....	111
การจัดโครงสร้างของพรรคการเมืองไทย.....	111

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

นโยบายของพรรคการเมือง.....	121
การขาดระเบียบวินัยและอุดมการณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร.....	121
การขาดพรรคของพรรคการเมืองไทย.....	122
การพิสูจน์สมมุติฐานที่ 4.....	125
สภาพการทางการเมืองไทยการปฏิวัติและรัฐประหาร.....	125
5. สรุปและเสนอแนะ.....	132
บรรณานุกรม.....	143
ประวัติผู้เขียน.....	148

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย